

реда“. Да прибавим тук, повече като доказателство за слепотата, отколкото като опровержение, кратките, често снизходителни отзиви в провинциални или специализирани, но не литературни, а технически вестници.

Ангел Жаров (Михаил Сматракалев) в „Заря“, след няколкото стереотипни похвали, пише: „Йонков прави често неумели опити, често изпада в маниерност, в сухота, в декоративност, а някъде просто си служи с непоемни, нехудожествени думи: неуместно, ресто, не струва...“³ Отзив, който сочи драматично неразбиране на Вапцаровата поезия, тази, която най-малко може да бъде обвинена тъкмо в „маниерност и сухота“.

Подобни съвсем къси отзиви се появяват в издания като „Врачанско слово“ (Враца), в „Завой“ (Варна). А в „Технически глас“ електротехникът Кир. Н. Филипов се упражнява в колегиална литературна критика по следния начин: „Въпреки някои недостатъци в стихосбирката, „М.П.“ се чете с повишен интерес и с истинско удоволствие. Трябва да пожелаем на колегата да работи все тъй усърдно и се утвърди като незаменим певец на своето съсловие, пръснато из работилници, фабрики и заводи.“ Това май е и последният отзив, който излиза на 20 септември 1940. Електротехникът Филипов пожелава на Вапцаров славата на съловен, цехов поет.

И така, след като поетите и приятелите от най-близкия кръг изпадат в странна слепота към тази книга, то същото трагическо недовиджане проявява и самото семейство на Вапцаров. Нито тези, с които го свързва „родство по избор“, нито онези, с които тече „родство по кръв“, забелязват поет у „нашия Кольо“. В известното писмо от 12 март 1940 до майка му, след като месец по-рано е пратил книжката си, а отговор няма, Вапцаров пише:

„Пуси поройци и я книга издадох, па те нема да кажеш аресува ли те или не дрънка ни колко лугне в кал...“ Немилостивият отговор на майката гласи:

„Хубава е, но трябва да напишеш и по-хубава, такава, че да я разберат и простите хора...“

Поетът Вапцаров се оказва невъзможен приживе в българската литературна публичност. Ще си остане „машинен техник“, който пише стихотворения. И работниците от печатницата, която току-що е отпечатаала „Моторни песни“, му подаряват визитни картички на хубава гланцова хартия с надпис „Никола Вапцаров. Машинен техник. София“.

Истината е, че „Моторни песни“ не получава нито една сериозна рецензия след излизането си. Не получава нито един, какъвто и да е, отзвук в специализирано литературно издание, включително ляво. Нито един от признатите леви поети и писатели от кръга около Вапцаров не откликва писмено и публично на тази стихосбирка. Можем да си обясним донякъде